

ȘCOALA PRIMARĂ

ORGAN DE INFORMAȚIUNI A ÎNVĂȚĂTORILOR DIN REVIZORATUL ARADULUI

ABONAMENT :
Anual 40 Lei :: Exempl. 3 Lei

REDACTOR RĂSPUNZĂTOR :
SIMEON ALBU

ANUNȚURI :
Un șir ----- 2 Lei

Școala română.

Școala română în noua alcătuire de stat are o misiune foarte importantă. Afară de chemarea ei de a instrui și educa în senz practic și religios moral, școala română mai are marea datorință de a unifica sufletele și de a cultiva sentimentul patriotic în așa măsură, că în sentimente să nu fie deosebite regională. Caractere are să dea școala română.

Școala română de dincoace de Carpați în era maghiară a avut misiunea de apărare, de ținerea trează a conștiinței naționale românești, pentru că se știa, că numai astfel se va rezolva favorabil aspirațiunile neamului românesc. Această școală, numită confesională, a fost o unitate nedespărțită cu biserica, în urma evoluțiunii istorice, conform căreia, cu cât opresiunea eră mai mare din partea omnipotenților, cu atât vitalitatea neamului românesc eșia mai bine la suprafață, făcând afront ofensivei dușmănoase a cauzei noastre naționale prin școalele, cari puteau fi susținute numai din puterea proprie a poporului nostru, fiindcă statul habar n'avea de cultura noastră.

Învățătorul român propunea toate disciplinele prescise, chiar și studiul religiunii. Atât cunoștințele folositoare vieții practice precum și morala creștină le-a predat modestul dascăl românesc în așa măsură, încât fiul de țaran, eșit de sub mâna lui, a devenit cel mai folositor membru al familiei, al bisericii, al neamului și al statului.

Că dascălul român și-a câștigat merite, cari sunt înscrise cu litere de aur în analele istoriei românești ni-o argumentează multele elogi publicate prin ziare de foarte mulți competenți și pledoarele multor bărbați erudiți, cum sunt Braniște, Vasiliu Goldiș ș. a. (În congresul național bisericesc ținut în Sibiu în toamna anului trecut). Nu edificiile școlare și salariile (din cari nu puteau trăi învățătorii), pe cari le susținea și plătea poporul, au făcut, ca școala să fie numită *adevărată școală românească*, ci *vrednicia și duhul*, cu care lucră dascălul român. Astfel școala confesională română, prin munca fără preget a învățătorului, a fost pusă în superioritate față de ale altor neamuri de sub regimul apus.

Școala veche românească confesională mai de mult dădea cunoștințe elevilor numai din ciaslov,

catechism, cântare și puțină socoată. Așa erau vremurile. Dacă sustă zisa cronicarului, că: „Nu sunt vremile sub cărma omului, ci bietul om sub vreme”, atunci nici școala veche n'a potut rămânea tot într'un stadiu de stagnare, ci a trebuit să ia avânt cu legile evoluționare, cari reclamă mereu progres și înaintare. În loc de 3—4 obiecte, ce sau predat în școala veche, a început a se pretinde nu mai puțin de 18, ceia ce s'a și introdus în practică. Modesta școală din trecut a devenit un fel de universitate în miniatură. Examenenele au ajuns a fi o adevărată sărbătoare și bucurie nu numai pentru învățători și elevi, ci și pentru părinți.

Da, ziserăm universitate în miniatură. La universitate propun o mulțime de profesori, până când în școala noastră propunătorul a rămas numai unul: *învățătorul*, în a cărui persoană a fost intrupat și catichetul. Îngrijorat învățătorul, că cu atât conglomerat de material, doar nu va mai putea satisface așteptărilor a început a pretinde, ca să fie ajutat în munca lui; ba chiar și autoritățile bisericești au discutat chestiunea și au rezolva'o în favorul învățământului prin aceia, că au deobligat pe preoți să catechizeze. Acum și-a ajuns școala primară apogeul. Învățătorul din toate studiile, prin deducțiune, scoate la iveală morala creștină, pe carea o confirmă cu adevărurile evangelice; iar preotul de altă parte, prin propunerea religiunii, întărește și desvoaltă sentimentul și conștiința religioasă morală. Au nu acesta este scopul final, pentru care muncește școala primară? Așa cred eu, că: *Rezultatul prestațiunilor, ce-l dă școala, are să cualifice caracterul ei, iar nu chestiunea de dominație.*

În decursul vremii pretenziunile sau înmulțit, iar scumpetea a luat un așa avânt, încât lumea a căzut în îngrijorare. Între astfel de împrejurări nici învățătorul n'a rămas neatins de bățul magic al mizeriei, iar pe de altă parte poporul, în caosul acestor neajunsuri n'a mai potut suporta o dare culturală în așa măsură, ca să acopere pretenziunile, ce le reclamă școala și învățătorul. Chiar în decursul resbelului s'a fost ajuns la neînțelegeri cu poporeni din cauza dării culturale și chiar acesta a fost motivul, că mulți preoți au esclamat: „*Dacă n'am avea atâtea necazuri cu susținerea școlaei confesionale, în*

părochie toate ar decurge în liniște perfectă.” Cunoscuți mulți preoți, înțelegători de vremuri, cari ori oficial, ori în societate sau declarat pentru statificarea școalelor din partea statului român.

Poporul n'a mai putut contribui, superioritatea bisericească n'a avut de unde da, iar modestul dascăl — carele sub era de opresiune a dus o adevărată viață de martir — n'a putut tângi mai departe. Intre astfel de împrejurări grave pentru școala primară și învățătorul ei a trebuit să se ivească un nou Messia, carele, fie preamărit, s'a și născut în ființa statului român și carele a statificat pe învățătorii români, luând astfel o mare sarcină atât dela popor, cât și dela biserică, carea avea mari greutăți cu susținerea școlii.

Statul a statificat învățătorii cu intențiunea cea mai bună. Pe deoparte l'a scos pe învățător de atâtea griji materiale, dându-i posibilitatea de a putea lucra tot mai mult și mai intensiv, iar pe de altă parte preotului îi rămâne și pe mai departe rolul istoric în școală, firește în ale propunerii studiului religiunii. Deci numai răuvoitorii mai pot vorbi de superioritatea ori inferioritatea uneia ori alteia școli. Materia de învățământ a rămas aceeași, deasemenea studiului religiunii i s'a lăsat tot același rol important. Urmează dar, că absolut nimic nu s'a pierdut prin statificarea învățătorilor, ci la din contră s'a câștigat foarte mult.

În secolul luminei nu se mai pot protegia formele, ci munca trebuie cinstită.

Că cum ar trebui să fie împărțită munca învățătorului și a preotului cațichet în școala nouă, ne vom ocupa în numărul viitor.

Dimitrie Boariu,
director școlar.

PARTEA OFICIALĂ.

Ordinele cuprinse în aceasta rubrică vor fi înregistrate de directorul școlii în exhibitul școlii, iar învățătorii de clasă în evidențele clasei ce conduce.

No. 6332/1921. — **CertIFICATELE școlii** precum și toate celelalte acte oficiale se compun în limba română și alcătuirea acestora se folosesc numai tipărituri cu text român.

Susținătorii de școli confessionale în sensul ordinului 26000/921 edat de Directoratul General din Cluj al Ministerului instrucțiunii au însă dreptul de a folosi paralel și limba de predare a școlii.

În legătură cu aceasta aduc la cunoștință învățătorilor că carnetele pentru certificatele elevilor se află la Librăria diecezană din Arad. Bucata 5 Lei.

Arad, la 1 Iunie 1922.

Moldovan, revizor.

No. 2115/1922. — **Învățarea limbii române** se poate face cu succes ajutorul manualelor:

„Curs de gramatică metodică” și

„Manual de conversație maghiaro-română”, scrise și alcătuite de Dr. George Ioanovici director de secție la rezortul cultelor din Cluj.

Se pot procura la institutul Minerva Cluj cu prețul de 20—25 de tof 45 lei plus porto.

Abonamente se primesc la Revizoratul școlar din Arad.

Nici un învățător maghiar să nu întârzie a-și le procura în interesul său bineînțeles.

Arad, la 30 Maiu 1922.

Moldovan, revizor.

No. 2120/1922. — **Harta de mână plastică a României.** Atragem atențiunea tuturor învățătorilor, că Directoratul General al Ministerului Instrucțiunii cu No. 6801/1922 V. a aprobat harta de mână, plastică a României lucrată de prof. de stat E. I. Nárady și a permis folosirea ei de elevii tuturor școlilor.

Orografia aceleia este fotografie de pe o hartă relief.

Costul unui exemplar va fi de 9—10 Lei.

Toți învățătorii, cari doresc să introducă această hartă, se vor adresa susnumitului în Târgu-Mureș anunțând numărul exemplarelor ce vor să le comande pentru clasa lor, pentru anul școlar viitor.

Arad, la 6 Iunie 1922.

Moldovan, revizor.

No. 2166/1922. — **Examenele particulare în școlile primare.** În nex cu ordinul No. 650/1922 atragem atențiunea sfaturilor școlare, că în caz de admitere a elevilor la examen particular să țină cont de dispozițiile cuprinse în ordinul nostru No. 3515/1921 care prevede, ca elevii fiecărei naționalități sunt obligați a cerceta școala cu limba de propunere a acelei naționalități, iar întrucât în comună nu ar exista asemenea școală, vor fi obligați a cerceta școala cu limba de propunere a statului.

Arad, la 8 Iunie 1922.

Moldovan, revizor.

DIVERSE.

Maialul școalelor române din Arad. Duminică 1/14 Maiu a fost o zi de bucurie nu numai pentru mulțimea de școlari ci pentru toți românii din Arad. La orele 8 1/2 a pornit furnicarul de școlar lung de peste 1 kilometru dela școala normală de învățtoare pe lângă palatul cultural până la primărie, împodobit cu mândrul nostru treicolor și cu o mulțime de care alegorice surprinzătoare. În frunte fanfara militară. Urmează grupul de cercetași dela liceul Moisa Nicoară. Școala primară de fete din strada Iosif Vulcan precedată de carul alegoric al ingerilor păzitori. Școala primară de băieți din Iosif Vulcan cu carul alegoric de toată frumusețea. Albă ca neaua în-

cunjurată de pitici. După șirul lung al școalelor primare și medii, urmează liceul de fete cu carul alegoric ce reprezenta primăvara cu mulțimea de flori în toate fețele reprezentate de fete, școala normală de învățătoare cu carul alegoric ce reprezenta cele 4 anotimpuri; școala normală de învățători, școlile comerciale; școala de arte și meserii cu admirabilul car alegoric în care elevii arătau cu ce se îndeletnicesc și pentru ce să pregătesc în jurul focului, a nicovelei și diferitelor mașinării învingând cerbicia focului și supunându-l voinței omului cu ciocanul în mână. După a doua muzică militară, să înșiră cei peste 700 elevi ai liceului Moisa Nicoară cu două care alegorice foarte vesele „Nunta țărănească”. Convoiul cutrieră bulevardul Dragalina, piața Xenopol, bulevardul Regina Maria, stradele Eminescu, Ioan Calvin, și Dorobanților până în pădurea Ciala, între uralele însuflețite a publicului entusiasm de speranța frumosului viitor reoglindat de aceasta impunătoare manifestare românească. Fețele vesele cu ochii înlăcrămați a frunțășilor cari priveau aceasta manifestare a școalelor sunt cea mai potrivită răsplătă zămisliță în sufletele lor pentru corpul profesoral și învățătoresc cari le-a dat ocaziune să privească în sanctuarul școlar și să vadă ce pregătesc ei pentru România de mâine.

Sunt mândru că sunt român, exclamă unul dintre ei grupului cel încunjura. Ajunși în pădure, fiecare școală își creiază vatră în jurul unui stejar. Să încep apoi excursiile în împrejurime și producțiile diferite. După masă întreaga elită română din Arad și împrejurime ia parte la sărbătoarea școalelor. E negru drumul spre pădure de mulțimea excursioniștilor adunați la hora școlariilor români care decurge până seara târziu. O zi pe care nu vom uita-o nici odată.

Un oaspe.

Intimpinarea ministrului președinte Ionel Brătianu. Luni la 29 Mai primindu-se știrea că președintele consiliului de miniștri întoarce dela conferința din Genova spre București, inteligența română din Arad în frunte cu șefii autorităților au grăbit să întimpine cu osane pe cel ce au înălțat prestigiul țării la lupta diplomatică din Genova. La sosirea trenului a fost întimpinat călduros de primarul orașului Dr. Robu și episcopul I. I. Papp în fruntea mulțimei ce a cuprins întreg peronul gării; iar în piața din fața gării au fost primit cu urale însuflețite din partea tinerimii dela toate școalele din Arad cu directorii profesorii și învățătorii, acelora. Călăuzit de revizorul școlar, domnul ministru prezident însoțit de domnul episcop și șefii autorităților au luat în revistă șirurile nesfârșite a-le școlariilor însuflețiți, cari îi așterneau calea cu flori. „Căutați să dovediți prin muncă cele susținute de mine la Genova despre neamul nostru românesc”, au fost răspunsul plăcut surprinsului oaspe, care după 25 minnte își continuă calea spre București.

★ **Ministrul Instrucțiunii în Arad.** Vineri la 26 Maiu Aradul a avut rara fericire să primească vizita Ministrului Anghelescu, care însoțit de domnia Ghiteșcu directorul învățământului primar, Popa Lisănu direc-

torul învățământului din țările alipite și Lupu Dimi-trescu inspector al învățământului au venit să se convingă personal despre stările învățământului dela noi. La gară au fost întimpinați de dl. episcop Ioan Papp, prefectul județului Mărcuș, revizorul școlar Iosif Moldovan și directorul liceului de băeți Ascaniu Crișan. După sosire sub conducerea revizorului școlar domnul ministru au început numaidecât inspecțiunea școalelor și vizitearea instituțiilor culturale. La liceul romano-catholic a examinat personal elevii clasă de clasă. Încă în aceeași zi a mai vizitat școala normală de învățătoare, casa învățătorilor muzeul școlar și revizoratul. În ziua următoare la ore 8 au fost deja în școala primară din strada Elena continuând inspecția în școalele primare din strada Virginia Hotaran, piața Stefan cel mare și strada Iosif Vulcan. Stările aflate l-au mulțumit pe deplin. Au fost plăcut surprins de rezultatul ajuns în limba română și lucrul de mână în unele din școalele magiare. După ce au mai vizitat școala medie română, școala normală confesională, liceul de fete și de băeți și școala de arte și meserii, au descins la palatul cultural unde au fost întimpinat de învățătorii din Arad și împrejurime în frunte cu directorul școlar Dimitrie Popoviciu mulțumind dlui Ministru pentru cinstea de care a împărțășit școalele din Arad prin înalta sa vizită. După audiența data episcopului romano-catholic Gladfelder din Timișoara, domnul ministru cu întreaga sa suită a luat parte la masa dată de revizorul școlar la care au participat episcopul, generalul, primarul orașului (prefecții au absentat din oraș) și directorii tuturor școalelor. Școalele primare au fost reprezentate prin directorii Dimitrie Popoviciu și Augusta Colarov. După masă și scurta vizită la domnul episcop sa continuat inspecția la școala profesională a doamnelor române; apoi cu scopul de află loc potrivit pentru o nouă școală normală ce dorește a înființa în Arad, a escurs la locul de aviație că să vadă încât ar corespunde edificiile de acolo scopului indicat. La ora 5:50 domnul ministru și-a continuat calea spre Alba Iulia. Înainte de plecare a dat expresiunea repetit mulțumitei sale pentru cele experiate în Arad, încredințând pe revizorul școlar cu continuarea demersurilor privitoare la înființarea unei școale normale de învățători și a unui atelier pentru revizite școlare.

INFORMAȚIUNI.

Harta României mari o capătă fiecare școală gratuit dela Revizorat numai compactarea e a se plăti. Școalele fără buget o primesc de tot gratuit.

Datele statistice. sunt a se înainta Revizoratului de loc după examen.

Cum e învățătorul așa e și școala. Unele școale încă n'au biblioteci școlare. Nici chiar cărțile oferite de revizorat gratuit și anunțate de atâtea ori în aceea revistă nu le-au arădicat!

Socoțile școalelor. Avem încă și școale cari n'au înaintat socoata despre spesele materiale, cu toate că socoata a trebuit încheiată la 31 Martie. Până nu înaintăm toate socoțile nu ni se ordonânțează spesele materiari pe anul curent.

Manuale școlare. In sensul §§-lor 13 și 14 din regulamentul cărților didactice fiind timpul compunerii tabloului pentru anul școlar viitor atragem atențiunea învățătorilor asupra următoarelor manuale școlare aprobate :

a) ABC-dare.

ABC-dar fenomimic de I. Moldovan . . .	5 Lei — b.
ABC. cuvinte norm. I. Moldovan și consoții	5 „ — „
ABC-dar partea I. și II de Ioan Ciorănescu și Constantin Stan . . .	4 „ 80 „
ABC-dar partea I. și II de Petre Dulfu și Florian Cristescu . . .	5 „ 75 „
ABC-dar de Spiridon Popescu și P. Radulescu	2 „ — „
ABC-dar de Basila Haram	6 „ — „
ABC-dar partea I. și II de Ioan Balmuş	5 „ 75 „
Vrei să citești. Partea I. de M. Biciulescu	6 „ 25 „
Ionel și Mărioara. Partea II. de M. Biciulescu	6 „ 25 „
ABC-dar de C. Teodorescu, cl. I. urbană	4 „ — „
ABC-dar de I. Costescu, cl. I. urbană . . .	3 „ 75 „

b) Cărți de citire.

A doua carte de citire de I. Moldovan și consoții	5 „ — b.
A treia carte de citire de I. Moldovan și consoții	6 „ — „
A patra carte de citire de I. Moldovan și consoții	6 „ — „
Carte de citire pentru clasa V-VI de Moldovan și consoții	15 „ — „
„Alteceva“ de M. Biciulescu și I. Tasu cl. II. urbană	11 „ — „
„Mai departe“ de M. Biciulescu și I. Tasu clasa III, urbană	12 „ — „
„Alteceva“ de M. Biciulescu și I. Tasu cl. II. rurală	12 „ 25 „
„Mai departe“ de M. Biciulescu și I. Tasu cl. III, rurală	12 „ 25 „
Carte de citire de Ghiață-Cristescu cl. II. urbană	18 „ 50 „
Carte de citire de Ghiață-Cristescu cl. II. rurală	9 „ 50 „
Carte de citire de Dulfu-Cristescu cl. II. rurală	11 „ 50 „
Carte de citire de Dulfu-Cristescu cl. III. rurală a. I.	10 „ 50 „
Carte de citire de Dulfu-Cristescu cl. III. rurală a. II.	9 „ 50 „
Carte de citire de Dulfu-Cristescu cl. II. urbană	9 „ 50 „
Carte de citire de Dulfu-Cristescu cl. III. urbană	12 „ 50 „
Carte de citire de Dulfu-Cristescu cl. IV. urbană	13 „ 50 „
Carte de citire de Broștean-Nicolau cl. II. rurală	9 „ — „
Carte de citire de Broștean-Nicolau cl. III. rurală	10 „ — „
Carte de citire de Broștean-Nicolau cl. III. urbană	10 „ — „
Carte de citire de Broștean-Nicolau cl. IV. urbană	15 „ 50 „
Carte de citire de Lupu Antonescu cl. II. urbană	11 „ — „

c) Gramatică.

Gramatica de Radulescu-Moga cl. III. urb.	2 „ 75 b.
Gramatica de Radulescu-Moga cl. III. rur.	2 „ 75 „
Gramatică și compuneri de Bratu-Ivanovici cl. III. urbană	4 „ 25 „
Gramatică și compuneri de Bratu-Ivanovici cl. IV. urbană	5 „ 25 „
Exerciții gramaticale Gârbovicean Chelariu cl. III. urbană	4 „ 25 „
Exerciții gramaticale Gârbovicean Chelariu cl. IV. urbană	4 „ 80 „
Exerciții gramaticale Gârbovicean Chelariu cl. III. rurală	3 „ 50 „

d) Geografie.

Cunoștințe geografice de Dulfu și soții div. II. șc. rurale	4 „ 50 „
Geografia României de Dulfu și soții cl. III	6 „ — „
Geografia României de P. Radulescu cl. III.	4 „ 25 „
Geografia Continentelor de Dulfu etc. cl. IV	5 „ 50 „
România de Bratu-Caracaloviciu cl. III urb.	6 „ — „
Geografia Continentelor B. Caracaloviciu cl. IV. urbană	6 „ 25 „
Geografia României G. Mateescu	4 „ 50 „
România Földrajza G. Mateescu	12 „ 75 „
Geografia Patriei Coroiu-Domocoș	5 „ 50 „
Geographie Geschichte F. Schager	36 „ — „
Hazánk Földrajza Coroiu-Domocnș	5 „ 50 „

e) Aritmetică.

Aritmetica Dulfu și soții cl. I. urbană . . .	3 „ 75 „
„ „ „ „ „ II. „	3 „ 25 „
„ „ „ „ „ III. „	2 „ 90 „
„ și Geom. „ „ „ „ IV. „	2 „ 20 „
Aritmetica Dulfu și soții cl. II. urbană . . .	3 „ 25 „
„ „ „ „ „ div. I. rurală	2 „ — „
„ „ „ „ „ II. „	2 „ 20 „
„ și Geom. „ „ „ „ III. „	2 „ 50 „
Aritmetica M. Biciulescu cl. I. urbană . . .	4 „ — „
Socoțiile lui Petrica M. Biciulescu cl. II. urbană	4 „ — „
Aritmetică M. Beu Paladi cl. I. urbană . . .	3 „ 75 „
„ „ „ „ „ II. „	3 „ 75 „
„ „ „ „ „ III. „	2 „ 60 „
„ „ „ „ „ IV. „	4 „ 25 „
„ „ „ „ „ div. clasa I. rur.	— „ — „
Aritmetica M. Beu Paladi div. cl. II. rurală	2 „ 25 „
„ „ „ „ „ III. „	4 „ 25 „
Aritmetica Popescu și soții cl. I. urbană . . .	3 „ 75 „
„ „ „ „ „ II. „	2 „ 75 „
„ „ „ „ „ III. „	2 „ 75 „
„ „ „ „ „ IV. „	2 „ 75 „
„ „ „ „ „ div. I. rurală	2 „ 50 „
„ „ „ „ „ II. „	4 „ 25 „
„ „ „ „ „ III. „	4 „ 75 „
Aritmetica Costescu „ „ cl. I. urbană . . .	3 „ 75 „
„ „ „ „ „ II. „	3 „ 25 „
„ „ „ „ „ III. „	3 „ — „
„ și Geom. „ „ „ „ IV. „	3 „ 75 „

f) Constituție.

Hazai Alkotmánytan dr. G. Ioanoviciu . . .	6 „ — „
--	---------

g) Pentru școlile de ucenici.

Carte de citire Petru Coroiu și soții . . .	15 „ — „
Imprimarele: Plan analitic à 12— Lei și „Ara- rul“ à 1,50 Lei, se pot comandă la <i>Librăria diece- zană Arad.</i>	